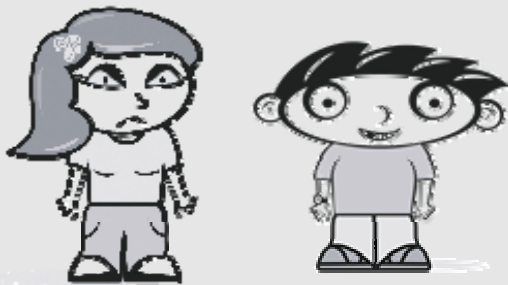

ADJEKTIV	2
Ordenstal	4
Å bøye adjektiv i kjønn	6
Å bøye adjektiv i tal	8
Adjektiv i bestemt form	11
Å samanlikne	14
Adjektiv brukt som substantiv	20
Oppsummering av adjektivbøying	21
Bruk av ordbok eller ordliste	23

ADJEKTIV

Adjektiv fortel korleis nokon eller noko er eller ser ut:

Broren min er **liten**.
Carmen laga ei **god** kake.
Bestefar er **gammal**.
Carmen har ei **blå** jakke.
Arne er **norsk**.
Ho er ei **sint** jente.

Luisa er **sint**, og Leo er **glad**.

Adjektivet fortel om eit substantiv eller eit pronomen:

Jenta er **trist**. (jenta: substantiv)
Ho er **trist**. (ho: pronomen)

Vi kan bruke verba **å bli** eller **å vere** saman med adjektiv:

Leo **er glad**.
Luisa **blir** ofte **sint** på broren sin.

Vi kan også plassere adjektivet **framfor** substantivet vi fortel om:

Vi ser **ein glad gut** som heiter Leo, og **ei sint jente** som heiter Luisa.

1

Fortel korleis substantivet er. Set inn adjektiv.

Hunden er _____.

Kona hans er _____.

Mora mi er _____.

Læraren er _____.

Naboen min er _____.

Maten er _____.

Leksa mi er _____.

2

Set inn adjektiv som tyder det motsette. Vel mellom desse orda: *norsk, ny, ung, snill, sint, ny, svolten, varmt, stor, frisk, vanskeleg*

Mannen er gammal, ikkje _____.

Inne er det _____, ikkje kaldt.

Arne er blid, ikkje _____.

Leo er liten, ikkje _____.

Dette er lett, ikkje _____.

Er han utanlandsk eller _____?

Er han mett eller _____?

Er bilen gammal eller _____?

Er Carmen sjuk eller _____?

Er Luisa slem eller _____?

3

Kva adjektiv vil du bruke for å fortelje om desse personane? Vel mellom desse orda: *blid, høfleg, lat, pratsam, flittig, sprek, sjenert, uhøfleg*

Ein som ikkje orkar å gjere noko, er _____.

Ein som trenar kvar dag, er _____.

Ein som alltid smiler, er _____.

Ein som takkar for maten, er _____.

Ein som ikkje helse på andre, er _____.

Ein som alltid gjer lekse si, er _____.

Ein som pratar mykje, er _____.

Ein som ikkje tør å bli kjend med nye menneske, er _____.

Ordenstal

Vi har to typar tal: grunntal og ordenstal

Grunntal: to, tretten, eitt tusen og sytti osb.

Grunntala høyrer til i ordklassa **mengdeord** (sjå Bestemmarord, s.11).

Vi bruker grunntala når vi tel.

Ordenstal: andre, trettande, tusen og syttiande osb.

Vi bruker f.eks. ordenstala når vi fortel om **etasjar, datoar og klassesteg**:

Du må gå til kontoret i **tredje** etasje.

Vi startar julefeiringa den **tjuelfjerde** desember.

Eg fekk ny lærar då eg gjekk i **femte** klasse.

Grunntal		Ordenstal		Grunntal		Ordenstal	
0	null	0.	nulte	11	elleve	11.	ellevte
1	ein (ei, eitt)	1.	første/fyrste	12	tolv	12.	tolvte
2	to	2.	andre	13	tretten	13.	trettande
3	tre	3.	tredje	14	fjorten	14.	fjortande
4	fire	4.	fjerde	15	femten	15.	femtande
5	fem	5.	femte	16	seksten	16.	sekstande
6	seks	6.	sjette	17	sytten	17.	syttande
7	sju	7.	sjuande	18	atten	18.	attande
8	åtte	8.	åttande	19	nitten	19.	nittande
9	ni	9.	niande	20	tjue	20.	tjuande
10	ti	10.	tiande				
21	tjueein	21.	tjuelførste	80	åtti	80.	åttiande
22	tjueto	22.	tjueandre	90	nitti	90.	nittiande
30	tretti	30.	trettiande	100	(eitt) hundre	100.	hundrede
40	førti	40.	førtiande	101	hundre og	101.	hundrede og
50	femti	50.	femtiande		ein		ein (ei, eitt)
60	seksti	60.	sekstiande	200	to hundre	200.	to hundrede
70	sytti	70.	syttiande	1000	(eitt) tusen	1000.	tusende

Når vi skriv ordenstala med tal og ikkje bokstavar, skal dei ha punktum etter seg:

3. et., 24. desember, 5. klasse

Slik skriv vi **datoar**:

23. (dag)

23.01. (dag og månad)

23.01.06 (dag, månad og år)

4

Spør dei andre i klassa: Når er du fødd?

5

Skriv ordenstala med bokstavar.

4. Per og Kari går i _____ klasse på skulen i bygda.
 15.05 Leo er fødd den _____ i _____.
 9. Kontoret hennar ligg i _____ etasje i ei høgblokk.
 17.05 Nasjonaldagen i Noreg er den _____ i _____.
 10. Ho går i _____ klasse, det siste året i grunnskulen.
 29.02 Den _____ februar kjem berre kvart fjerde år.
 21. Vi lever i det _____ hundreåret.

6

Skriv rett ordenstal for månad.

Desember er den _____ og siste månaden i året, medan januar er den _____.

Den _____ månaden mars, den _____ månaden april og den _____ månaden mai blir kalla for vårmånadene.

Er den _____ månaden august ein sommar- eller haustmånad? Dette er sommarmånadene: den _____ månaden juni, den _____ månaden juli og den _____ månaden august.

September er den _____ månaden, oktober er den _____ månaden, og november er den _____ månaden. Vi kallar dei haustmånadene.

Vintermånadene er desember, januar og februar. Februar er den _____ månaden.

7

Skriv ordenstala eller opplysningane under med tal.

trettande	Kontoret hennar ligg i _____ etasje.
tjuetredje i fjerde	Han har fødselsdag den _____.
trettiande i første	Ho har fødselsdag den _____.
femte i sjetten neste år	Dei skal feire sølvbryllaupsdagen sin _____.
dag, månad og årstal i dag	I dag er det den _____.

Å bøye adjektiv i kjønn

Vi legg til ein **-t** når regelrette adjektiv står til eit ord i **inkjekjønn**:

	Ubestemt form
Hokjønn	ei fin jakke
Hankjønn	ein fin bluse
Inkjekjønn	eit fint slips

Den forma av adjektivet som vi finn i ordbøker, bruker vi i hokjønn og hankjønn eintal.

8

Set inn rett form av adjektivet.

stor Leo bur i eit _____ hus med eit _____ kjøkken og ein _____ hage.

fin Stova har ein _____ lenestol med ei _____ pute. Framfor stolen ligg eit _____ teppe.

gul Luisa er glad i gult. Derfor har ho kjøpt seg ei _____ jakke, ein _____ paraply og eit _____ skjerf.

dyr Eg har brukt for mykje pengar! Eg kjøpte ein _____ CD, eit _____ dataspel og ei _____ bok.

god Så godt! Salaten er _____, kaka er _____, heile måltidet er _____!

Uregelrette adjektiv – endring av inkjekjønn

Adjektiv som endar på dobbel konsonant, misser den eine konsonanten i inkjekjønn:

Hokjønn	Hankjønn	Inkjekjønn
ei tjukk jakke	ein tjukk sokk	eit tjukt teppe
ei sunn jente	ein sunn gut	eit sunt liv

Merk! Ein full buss – eit fullt fly

Nokre adjektiv får dobbel - t i inkjekjønn.

Dette gjeld korte adjektiv som endar på vokal eller diftong:

Hokjønn	Hankjønn	Inkjekjønn
ei blå jakke	ein blå sykkel	eit blått teppe
ei ny maskin	ein ny mobil	eit nytt hus
ei lei sak	ein lei beskjed	eit leitt svar

9

Set inn rett form av adjektivet.

- tjukk Luisa har på seg eit _____ skjerf.
- grei Det var eit _____ svar!
- full Rommet var _____ av røyk.
- sunn Det er viktig å ete _____ mat.
- ny Carmen har kjøpt seg eit _____ skjørt.
- grå Bestefar hadde heilt _____ hår.
- blå Vi bur i eit grått hus. Naboen bur i eit _____ hus.
- fri Ho lengtar etter å leve eit _____ liv.

Adjektiv som ikkje endar på -t i inkjekjønn

Adjektiv som endar på **-leg**, **-ig**, **-sk** og **-e**, får ikkje **-t** som ending i inkjekjønn:

Ending	Hokjønn	Hankjønn	Inkjekjønn
-leg	ei kjede leg bok	ein kjede leg artikkel	eit kjede leg blad
-ig	ei kjø lig årstid	ein kjø lig vind	eit kjø lig bad
-sk	ei spans k dame	ein spans k vin	eit spans k måltid
-e	ei moderne e drakt	ein moderne e frakk	eit moderne e skjørt

Merk! Adjektiv som endar på **-en**, får ikkje **t**-ending.

Desse orda får berre **-e** som ending.

Ending	Hokjønn	Hankjønn	Inkjekjønn
-en	ei open dør	ein open bil	eit ope vindauge

10

Set inn rett form av adjektivet.

- spennande Dette var ein _____ film.
For eit _____ kapittel dette var!
- bråkete Læraren syntest det var ei _____ klasse.
Slå av radioen! Det var eit _____ program!
- tyrkisk Han reiste med eit _____ flyselskap.
Arne kjenner ein _____ familie.
- norsk Er Per eit vanleg _____ gutenamn?
Dette er ikkje eit typisk _____ landskap.
- psykisk Han fekk ein alvorleg _____ sjukdom.
Det var ikkje eit _____ problem.
- open Han liker å sove ute under _____ himmel.
Det var eit _____ vindaug på loftet.
- naken På kysten er det eit _____ landskap.
Han fann ein nyfødd og _____ fugleunge.
- lykkeleg Ho var ei _____ jente då ho var lita.
Også som vaksen var ho eit _____ menneske.
- triveleg Dei hadde ei _____ stund saman.
Dette var verkeleg eit _____ selskap!
- vaksen Han er snart ein _____ mann.
Han er eit _____ menneske.

Å bøye adjektiv i tal

Adjektiv bøyer vi i tal. Regelrette adjektiv får endinga **-e** i fleirtal:

	Eintal	Fleirtal
Hokjønn	ei fin jakke	fine jakker
Hankjønn	ein fin genser	fine genserar
Inkjekjønn	eit fint slips	fine slips

Merk! I inkjekjønn må vi ta bort **-t** før vi legg til **e**-endinga i fleirtal.

11

Set inn rett form av adjektivet i fleirtal.

- stor Mange nordmenn bur i _____ hus med _____ kjøkken og _____ hagar.
- fin Stova har _____ lenestolar med _____ puter. Framfor stolen ligg mange _____ teppe.
- gul Ho er glad i gult. Derfor har ho kjøpt seg _____ jakker, _____ paraplyar og _____ skjerf.
- dyr Eg har brukt for mykje pengar! Eg kjøpte _____ CD-ar, _____ dataspel og _____ bøker i går.
- god Så godt! Salatane er _____, kakene er _____, alle rettane er _____!

Fleirtal av uregelrette adjektiv

Nokre adjektiv har spesiell bøying i fleirtal.

Adjektiv som endar på **-er**, **-el**, **-al**, **-en** og **-an** i eintal, får samantrekt form i fleirtal:

Ending	Eintal	Fleirtal
-er	ei vakker jente	vakre jenter
-el	ei ekkel lukt	ekle lukter
-al	ei gammal kvinne	gamle kvinner
-en	ein sliten student	slitne studentar
-an	ein sjeldan gong	sjeldne gonger

12

Gjer adjektiva og substantiva i setningane under om til fleirtal.

Dei fann ein sjeldan plante i skogen.

Dei fann fleire _____ i skogen.

Carmen og Arne kjøpte ein gammal stol på loppemarknaden.

Carmen og Arne kjøpte nokre _____ på loppemarknaden.

Ho syntest det var ei ekkel oppleving.

Ho syntest det var _____.

Dei såg ein sliten og spinkel gut.

Dei såg mange _____ og _____.

Det er hyggeleg å bli møtt av ei open dør.

Det er hyggeleg å bli møtt av _____.

Han såg ei vakker jente på busshaldeplassen.

Han såg fleire _____ på busshaldeplassen.

Kom igjen i morgon! Då får du eit sikkert svar!

Kom igjen i morgon! Då får du _____!

Liten

Dette adjektivet har ei spesiell bøyning som du må lære.

Eintal			Fleirtal
Hokjønn	Hankjønn	Inkjekjønn	
ei lita jenta	ein liten gut	eit lite barn	små barn

13

Set inn rett form av adjektivet *liten*.

Tora bur i ei _____ leilegheit. Leilegheita ligg i ein _____ by på Island.

Island er eit _____ land nord i Europa. Det er fleire _____ land i Europa, for eksempel er Noreg eit _____ land.

Det var ein gong ei _____ kone og ein _____ mann som budde i eit _____ hus i ein _____ skog. Dei hadde ein _____ katt og fem _____ barn. Alt i huset var _____. Stolane var _____, bordet var _____ og sengene var _____,

Adjektiv i bestemt form

Når eit adjektiv kjem framfor eit substantiv i bestemt form, må også adjektivet stå i bestemt form. Vi lagar bestemt form av adjektiva ved å leggje til **-e**.

	Eintal		Fleirtal	
	ubestemt	bestemt	ubestemt	bestemt
Hokjøn	ei fin jakke	den fine jakka	fine jakker	dei fine jakkene
Hankjøn	ein fin båt	den fine båten	fine båtar	dei fine båtane
Inkjekjøn	eit fint hus	det fine huset	fine hus	dei fine husa

Når eit adjektiv kjem framfor eit substantiv i bestemt form, må vi bruke bestemt artikkel. Som vi ser over, bruker vi **den** før substantiv i hokjøn og hankjøn, **det** før substantiv i inkjekjøn og **dei** før substantiv i fleirtal.

14

Set inn bestemt form av adjektivet. Hugs bestemt artikkel.

- billig   Nokon hadde kjøpt _____ jakka.
- koseleg   _____ huset var likevel ikkje til sals.
- russisk   _____ studentane kom frå Murmansk.
- kjekk   _____ veninnene mine kom på besøk.
- sint   Ho var redd for _____ hunden.
- rar   Ho visste ikkje kva ho skulle svare på _____ spørsmåla.
- sjuk   _____ eleven fekk fri resten av dagen.

15

Set inn rett form av adjektivet og substantivet. Hugs bestemt artikkel.

- stor, eit viskelêr   Kan eg låne _____ ditt?
- ny, norskbøker   Kven har gløymt _____ sine?
- ny, ung, ein vikar   I dag kjem _____.
- anna, problem   Skal vi diskutere _____?
- tjukk, eit krit   Læraren finn ikkje _____.
- liten, barn   Ingen av _____ var ute og leikte i dag.
- god, ein penn   _____ er min.

- fast, ein lærar I dag er _____ vår sjuk.
- open, ei dør Kan du lukke _____?
- grøn, ei tavle Læraren skriv mykje på _____.
- lang, pausar I _____ sine snakka elevane berre norsk.

Uregelrette adjektiv

Dei adjektiva som har samantrekt form i fleirtal (sjå s. 9), får også det i bestemt form.

Ending	Eintal		Fleirtal	
	ubestemt	bestemt	ubestemt	bestemt
-er	ei vakker jente	den vakre jenta	vakre jenter	dei vakre jentene
-el	ein ekkel smak	den ekle smaken	ekle smakar	dei ekle smakane
-al	eit gammalt hus	det gamle huset	gamle hus	dei gamle husa
-en	ein slitne mann	den slitne mannen	slitne menn	dei slitne mennene
-an	eit sjeldan blad	det sjeldne bladet	sjeldne blad	dei sjeldne blada

16

Set inn bestemt form av adjektivet og substantivet.

- gammal, bilete På veggen heng _____ av klassa.
- vakker, jente _____ som går der, er fotomodell.
- ekkel, mat Jenta ville ikkje smake på _____.
- sjeldan, blome Han kjøpte _____ i Thailand.
- open, landskap Han likte _____.
- vaksen, guten _____ ville ikkje vere med foreldra på ferie.

Vesle

Adjektivet **liten** blir forandra til **vesle** i bestemt form eintal.

	Eintal		Fleirtal	
	ubestemt	bestemt	ubestemt	bestemt
Hokjønn	ei lita jente	den vesle jenta	små jenter	dei små jentene
Hankjønn	ein liten gut	den vesle guten	små gutar	dei små gutane
Inkjekjønn	eit lite barn	det vesle barnet	små barn	dei små barna

17

Set inn dei rette formene av adjektivet *liten*.

Ein _____ mann og ei _____ kone budde i eit _____ hus. Den _____ mannen og den _____ kona hadde fem _____ barn. I det _____ huset var det _____ vindauge, og på taket voks ei _____ furu. Det voks _____ tre og blomar i hagen. Eit _____ piggsvin budde under eit _____ tre i den _____ hagen. Den _____ familien likte seg svært godt i det _____ huset sitt.

Presens partisipp reknar vi også til adjektiva.

Nesten alle dei adjektiva som sluttar på **-ande**, er presens partisipp-former av verb.

Ofte bruker vi presens partisipp i samband med verbet **å kome**:

To **leande** jenter kom bortover vegen (å le – dei kom leande).

Å bli eller å verte + presens partisipp bruker vi ofte for å vise at noko varer:

Ho vart møtt av nokre **syngjande** barn (å syngje – dei gjekk syngjande).

18

Finn presens partisipp av verba, og bruk dei i setningane under.

Vel mellom desse verba: **å danse, å gråte, å syngje, å auke, å vekse, å leve, å smile, å hyle**

Narkotika er eit _____ problem i mange land.

Heile salen var full av _____ par som svinga seg rundt på golvet.

Dei _____ barna greidde ikkje å fortelje kva som var gale.

Han syntest at ho hadde eit slikt _____ ansikt.

Ho fekk hjelp med bagasjen sin av ein _____ ung mann.

Dei vart vekte av ei _____ sirene og forstod at det var brann.

På programmet var også den _____ familien frå Hareid.

Mange er negative til dei _____ prisane på bensin.

Å samanlikne

Vi bruker ofte uttrykk med **som** når vi samanliknar:

like – som	Jakka di er like fin som mi.
ikkje like – som	Jakka di er ikkje like fin som mi.
(like) så – som	Jakka di er (like) så fin som mi.
ikkje så – som	Jakka di er ikkje så fin som mi.

Vi kan også uttrykkje dette på ein annan måte. Då treng vi ikkje **som**, men adjektivet må ha fleirtalsform:

Jakkene våre er **like fine**.

19

Set inn eitt av samanlikningsuttrykka over og eit passende adjektiv.

Carmen er fødd i 1966. Maria er fødd i 1966.

Maria er _____.

Carmen og Maria er _____.

Eg er fødd i 1960. Du er fødd i 1967.

Du er _____.

Vi er _____.

Per er ein meter og åtti høg. Broren Pål er ein meter og åttifem høg.

Pål er _____.

Børne er _____.

Luisa fekk 5 til eksamen. Per fekk 5 til eksamen.

Luisa er _____.

Dei er _____.

Gradbøying

Vi kan bruke **som** for å samanlikne. Men vi kan også bruke spesielle former av adjektivet for å få fram forskjellar:

Eg kjøpte ein **dyr** bil. Bilen var **dyrare enn** den gamle. Den nye bilen var **dyrast**.

Her er ei oversikt over formene:

	Positiv	Komparativ	Superlativ
Hovudmønster	fin	finare	finast
Ending på -er	vakker	vakrare	vakrast
Ending på -el	ekkel	ekklare	ekklast
Ending på -en	naken	naknare	naknast

Adjektiv i **positiv** form bøyer vi i kjønn og tal: ei fin bok, eit fint hus, fine bøker

Adjektiv i **komparativ** har berre ei ending: **-are**
Vi skriv eller tenkjer oss samanlikningsordet **enn**.

Adjektivet i **superlativ** får endinga **-ast**.

20

Set inn komparativformer av adjektiva.

fin Raudt er ein _____ farge enn blått.

snill Per er _____ enn Pål, seier Kari.

vanskeleg Denne oppgåva er _____ enn den vi gjorde heime.

lett Luisa synest norsk er _____ å lære enn engelsk.

dyr Maten er mykje _____ her enn i heimlandet, seier Carmen.

kald Eg trur at desember månad var _____ enn januar.

21

Finn adjektiv som tyder det motsette.

Er blått ein finare farge enn raudt? Nei, han er _____.

Er Pål snillare enn Per? Nei, han er _____.

Er heimeoppgåva vanskelegare
enn denne? Nei, ho er _____.

Synest Luisa at engelsk er lettare enn norsk? Nei, det er _____.

Er maten mykje dyrare i heimlandet til Carmen

enn her i Noreg?

Nei, han er _____.

Har januar vore kaldare enn desember?

Nei, han har vore _____.

22

Set inn superlativformer av adjektivet.

fin Vêret er _____ i mai her på Vestlandet.

stygg Det er ofte _____ i november.

snill Leo er _____ i familien.

slem Pål er _____ i familien.

vanskeleg Skuleoppgåva er _____.

lett Heimeoppgåva var _____ av dei to.

dyr Maten her i landet er _____ i Europa.

billig Maten er _____ i heimlandet.

kald Det var _____ ute i februar.

varm Men det var _____ i august.

Bestemt form i superlativ

Før eit substantiv må eit adjektiv i superlativ ha **bestemt form**:

Leo er **den snillaste personen** eg kjenner.

Luisa er **den flinkaste eleven** i klassa.

Står **ikkje** adjektivet i superlativ framfor eit substantiv, kan vi velje mellom **ubestemt og bestemt form**:

Leo er **snillast** i klassa. / Leo er **den snillaste** i klassa.

Luisa er **flinkast**. / Luisa er **den flinkaste**.

23

Set inn superlativ i bestemt form.

fin Mai er den _____ månaden i året.

stygg Det _____ vêret har vi i november.

snill Per er den _____ broren i familien.

slem	Pål er den _____ broren, meiner Kari.
lett	Den _____ oppgåva gjorde vi heime.
vanskeleg	Den _____ oppgåva gjorde vi på skulen.
dyr	Vi har den _____ maten i Europa.
billig	I heimlandet finn Carmen den _____ maten.
kald	Februar var den _____ månaden sist år.
varm	Men den _____ månaden i år var august.

Uregelrett gradbøying

Nokre adjektiv vi bruker mykje, får uregelrett bøying i komparativ og superlativ. Her finn du nokre av dei vanlegaste uregelrette gradbøyingane av adjektiv:

Positiv	Komparativ	Superlativ
god	betre	best
dårleg	verre	verst
høg	høg(a)re	høg(a)st
lang	lengre	lengst
mange	fleire	flest
mykje	meir	mest
liten	mindre	minst
stor	større	størst
gammal	eldre	eldst
ung	ynge	yngst
tung	tyngre	tyngst

24

Set inn rett form av adjektivet.

god   Kva for ein sjokolade er _____, den med rosiner eller den utan?
 Eg synest den med rosiner er _____ enn den utan.
 Den med rosiner er den _____ sjokoladen.

dårleg   Kva for eit program er _____, det på TV2 eller det på NRK?
 Arne synest programmet på NRK er _____ enn det på TV2.
 På NRK finn han det _____ programmet, synest han.

- høg   Kva for eit hus er _____, mitt eller ditt?
Eg trur huset mitt er _____ enn ditt.
Det _____ huset er mitt.
- lang   Kven har _____ veg til skulen, Luisa eller Leo?
Luisa har _____ skuleveg enn Leo.
Luisa har den _____ skulevegen.
- mange   Så mange leiker! Kven har _____?
Lise har _____ enn veslebroren.
Lise har dei _____ leikene.
- mykje   Kvar kan vi få _____ hjelp, trur du?
Eg trur vi får _____ hjelp av Kari enn av Lise.
Det _____ av hjelpa får vi av Kari.
- liten   Kven er _____ av dei to brørne dine?
Jan er _____ enn Jon.
Jan er den _____ av brørne mine.
- stor   Kven er _____ av dei to brørne dine?
Jon er _____ enn Jan.
Jon er den _____ broren min.
- gammal   Kven er _____ av Leo og Luisa?
Luisa er _____ enn Leo.
Luisa er den _____ av dei to.
- ung   Kven er då _____ av dei to?
Leo er _____ enn Luisa.
Luisa er den _____ av dei to.

Samanlikning med meir og mest

Nokre adjektiv får same form i alle grader. Då set vi **meir** før adjektivet i komparativ og **mest** før adjektivet i superlativ. Dette gjeld ein del lange adjektiv og adjektiv laga av verb:

Positiv	Komparativ	Superlativ
brukt	meir brukt	mest brukt
kjend	meir kjend	mest kjend
moderne	meir moderne	mest moderne
interessant	meir interessant	mest interessant
spennande	meir spennande	mest spennande

25

Set inn rett form av adjektivet.

brukt Kva for eit rom blir _____, stova eller kjøkkenet?
Kjøkkenet blir nok _____ enn stova, trur eg.
Kjøkkenet er nok det _____ rommet.

kjend Kven er _____, den amerikanske eller den russiske presidenten?
Den amerikanske presidenten er vel _____ enn den russiske.
Den amerikanske presidenten er vel den _____ av dei.

moderne Kva er _____ no for tida, langt eller kort hår?
Eg trur kort hår er _____ enn langt.
Kort hår er vel det _____ i dag.

interessant Kva for ei bok er _____, synest du.
Eg synest boka om reiseliv er _____ enn dei andre.
Det er den _____ boka av dei vi har.

spennande Kva for ein film synest du er _____?
Filmen frå Sverige er _____ enn filmen frå USA.
Den svenske filmen er den _____ av dei to.

Adjektiv brukt som substantiv

Når vi bruker adjektiv om personar og menneske, tek vi ofte bort substantivet. Adjektivet fungerer då som eit substantiv, men blir likevel bøygd som eit adjektiv:

I år var det mange **nye** (nye elevar) i klassa mi.

I år ville ingen av **dei nye** (dei nye elevane) bli med på fotballturneringa.

Merk! Etter preposisjonen **av** må vi ha bestemt artikkel framfor adjektivet.

Eintal		Fleirtal	
ubestemt	bestemt	ubestemt	bestemt
ein ny (elev)	den nye (eleven)	nye (elevar)	dei nye (elevane)
ein rik (person)	den rike (personen)	rike (personar)	dei rike (personane)
ein vaksen (person)	den vaksne (personen)	vaksne (personar)	dei vaksne (personane)

26

Bruk adjektiva til venstre som substantiv. Hugs artikkel der det er nødvendig.

ung Alle _____ får rabatt på billettane.

Mange av _____ har fått seg sommarjobb.

Dei fleste _____ går på skule til dei er 19 år.

gammal Ingen av _____ var heime då eg ringde.

Nokre _____ ønskjer å reise til Syden om vinteren.

Filmen passa både for unge og _____.

kjend Kanskje nokre av _____ vil kome på festen?

Er det mange _____ som har gått på denne skulen?

Alle _____ finn du i denne boka.

rik Det er store forskjellar mellom fattig og _____.

Dei _____ bur i utkanten av byen.

Det er få av _____ som køyrer slike bilar.

arbeidsledig I fjor var det mange _____ i Ulsteinvik.

_____ må melde seg hos NAV.

NAV er eit kontor som hjelper _____ med å finne jobb.

Oppsummering av adjektivbøying

Adjektiv bøyer vi i **kjønn, tal, bestemt/ubestemt form og grad.**

Kjønn

Type adjektiv	Hokjønn	Hankjønn	Inkjekjønn
Hovudmønster	ei fin jakke	ein fin frakk	eit fint skjørt
Endar på dobbel konsonant	ei tjukk jakke	ein tjukk frakk	eit tjukt skjørt
Endar på vokal/diftong	ei blå jakke	ein blå frakk	eit blått skjørt
Endar på -leg, -ig, -sk, -e	ei billeg jakke	ein billeg frakk	eit billeg skjørt
Endar på -en	ei open jakke	ein open frakk	eit ope skjørt
Endar på -er, -el, -al, -an	ei vakker jakke	ein vakker frakk	eit vakkert skjørt
Uregelrett	ei lita jakke	ein liten frakk	eit lite skjørt

Tal

Type adjektiv	Eintal	Fleirtal
Hovudmønster	ei fin jakke	fine jakker
Endar på -er, -el, -al, -en, -an	ei vakker jakke	vakre jakker
Lange ord som endar på -e	ei moderne jakke	moderne jakker
Uregelrett	ei lita jakke	små jakker

Bestemt/ubestemt

	Eintal		Fleirtal	
	ubestemt	bestemt	ubestemt	bestemt
Hokjønn	ei fin jakke	den fine jakka	fine jakker	dei fine jakkene
Hankjønn	ein fin båt	den fine båten	fine båtar	dei fine båtane
Inkjekjønn	eit fint hus	det fine huset	fine hus	dei fine husa

Grad

Type adjektiv	Positiv	Komparativ	Superlativ
Hovudmønster	fin	finare	finast
Endar på -el, -en, -er	vakker	vakrare	vakrast
Lange ord / verb	moderne	meir moderne	mest moderne
Uregelrett	god	betre	best

27

**Oppsummering av arbeidet med adjektiv:
Sett inn adjektiv med motsett tyding i rett form.**

Alle barna er snille.

Ingen av barna er _____.

Vil du ha eit gammalt bilete?

Nei, eg vil nok heller ha eit _____ bilete.

Var dette huset dyrt?

Nei, dette var eit _____ hus.

Liker du eit slikt gammaldags skjerf?

Nei, eg vil heller ha eit _____.

Er dette eit lukka møte for spesielt interesserte?

Nei, dette er eit _____ møte. Alle møta her er _____ for alle.

Eg synest desse møblane er stygge!

Nei, tvert imot! Eg synest dei er svært _____.

Alle meinte dette var vanskelege matematikkoppgåver.

Ingen syntest dei var _____.

Luisa har fått mange nye vener etter at ho kom til Noreg.

Likevel saknar ho dei _____ venene sine.

Eg vil ha ein stor is, eit stort glas brus og to store sjokoladar. Kva vil du ha?

Eg vil berre ha ein _____ is, eit _____ glas brus og to _____ sjokoladar.

Å! Eg har berre eit stygt skjørt å ha på meg på festen i kveld!

Men kva med det _____ skjørtet du kjøpte i ferien?

Er du gal? Det skjørtet er _____ enn alle dei andre! Eg tykkjer det er det _____ skjørtet ein kan tenkje seg!

Bruk av ordbok eller ordliste

(papir- eller nettutgåve)

Kva fortel ordboka oss?

Den forma av adjektivet som vi har i regelrette adjektiv i hokjønn og hankjønn eintal, er den forma vi finn i ordboka.

Eksempel (frå Alf Hellevik: **Nynorsk ordliste**, 2005):

blå -tt, blå(e)

Ordklasse: adjektiv

Vi ser dette frå bøyinga i kjønn (-tt) og tal (e).

Regelrett/uregelrett: her uregelrett

Regelrett bøying av adjektiv gjev **-t** som ending til inkjekjønnsord og **-e** som ending i fleirtal.

Her har vi uregelrett bøying med **-tt** før inkjekjønn: **eit blått hus**

I fleirtal kan du velje om du vil ha endinga **-e** eller ikkje: **blå hus** eller **blåe hus**

28

Kva informasjon får du her om desse orda? (henta frå Alf Hellevik: **Nynorsk ordliste**, 2005)

open -en, -e el -i, opne _____

_____

grei greitt _____

_____

liten lita lite b f litle el vesle fl små(e), mindre minst _____

_____

---

god godt, bedre, best _____

---

norsk -; _____

---

mange flere flest _____
